

Posudek školitele na magisterskou práci L. Krejčové:
STANDARDIZACE STIMULŮ PRO MĚŘENÍ ŽENSKÉHO SEXUÁLNÍHO VZRUŠENÍ

Autorka se ve své magisterské práci věnuje zhodnocení vhodnosti dvou typů stimulů (erotické povídky a řízená imaginace) pro měření ženského sexuálního vzrušení pomocí vulvopletysmografického přístroje GETA. Přestože se jedná pouze o výsek z dlouhodobého projektu zaměřeného na vývoj stimulů a vhodných metod pro měření ženské sexuální vzrušivosti (tj. cílem je nalézt jak vhodný přístroj a stimuly, tak popsat typické vzorce sexuálních reakcí indikující problémy v sexuální oblasti) na něž získala autorka grant GAUK, má práce úctyhodný rozsah 123 stran (bez příloh) a je v ní citováno přes 150 odborných převážně zahraničních a velmi recentních zdrojů. Celá práce je velmi pečlivě zpracována, nejsou v ní chyby, je čtivá a doprovází ji bohatý ilustrační materiál a grafická prezentace výsledků. V případě této práce tedy mám, coby vedoucí při psaní posudku zároveň velmi snadnou a zároveň velmi nesnadnou pozici. Celý posudek by totiž bylo možno shrnout do jediné věty: „Jedná se o práci skvělou“, to je ta jednoduchá část. S ní se pojí nesnadný úkol - kritizovat. Samozřejmě vždy něco schází do perfektního stavu, nicméně poukazovat na to u této práce je mi připadá až škoda a nechtěla bych tím nikterak snižovat výše řečené. Přesto se však pokusím napsat některá konkrétní doporučení pro další postup, snad budou přínosné pro publikaci, která by na základě této práce měla vzniknout.

Teoretická část práce je velmi komplexní, ze svého pohledu jí nemám co vytknout, číst ji pro mne byla velká radost. Autorka se velmi dobře orientuje v problematice ženské sexuality, umí zdůrazňovat důležité, umí kriticky hodnotit, zdroje jsou zcela aktuální, není zkratka, co více dodat. Zejména kapitoly pojednávající o měření ženské sexuální reakce, limitacích tohoto měření a popisy používaných stimulů jsou naprosto vyčerpávající (ve smyslu úplnosti, nikoliv úmornosti – naopak jsou velmi čtivé), podobný text v češtině dosud neexistuje a doporučuji jejich co nejrychlejší publikaci v časopise pro odbornou veřejnost – nebude třeba skoro žádných úprav.

Empirická část práce se zabývá analýzami dat vzešlými z testování 20 ženských subjektů (všechny byly proměřeny na všech sadách stimulů a vyplňovali řadu standardizovaných dotazníků týkajících se různých oblastí ž. sexuality).

Metody jsou popsány naprosto skvěle, tento text by mohl sloužit coby příručka pro uživatele vulvopletysmografie. Obrazové přílohy navíc krásně demonstrují povahu dat i designu. Statistické analýzy, kterých je obrovský počet, jsou popsány v rámci možností přehledně a správně. Zde bych přidala první doporučení – bylo by dobré napřed uvést souhrnné průměrné vzrušivosti všech stimulů, a to ještě před prezentací prvních korelačních analýz s proměnnými získanými z dotazníků. Dále, je škoda, že nebyly analyzovány subjektivní výpovědi o vzrušivosti získané na škále v průběhu prezentace stimulů (To do článku určitě doplnit. V tomto textu je navíc zavádějící, že autorka hovoří o subjektivním hodnocení vzrušivosti fantazií, ale myslí tím těch uvedených v rámci dotazníku, nikoliv v průběhu prezentace). Dále, v tomto textu se neobjevuje analýza přepisů protokolů z průběhu měření, které budou právě krásně napovídat o vhodnosti stimulů (je ovšem jasné, že v této práci již by to možné nebylo, protože je velmi rozsáhlá). Stálo by také za to, použít ještě jiné stat. analýzy, jako ANOVU s opakovanými měřeními – přece jen, použité měření je vhodné zejména pro detekci

vnitrosubjektových změn – ač tedy překvapivě přináší zajímavé a interpretovatelné výsledky i co se týče souvislosti absolutních hodnot měření fyziol vzrušení a skóru standardizovaných sexuologických dotazníků. (Např. to, že k vzestupu vzrušení v rámci „zakázaných typů fantazií“ dochází až při prezentaci následného distraktoru, a to zejména u žen s vysokými inhibičními skóry SIS). Zajímavou interpretaci, že se klitoris při velmi vysokém vzrušení již nemění či že se zmenšuje (tzn. nenarůstají hodnoty měřené GETOU) doporučuji ověřit před publikací práce. Bylo by rovněž vhodné provést retest měření na menším vzorku z těchto žen kvůli určení reliability měření.

Jedinou opravdovou výtku bych měla proti stylu psaní diskuse. Vzhledem k tomu, že autorka prováděla povětšinou korelace, nemůže mluvit přímo např. o „inhibici“ vzrušení nějakým stimulem. Objevuje se tam nižší vzrušení v souvislosti s nějakým typem stimulů u žen s vysokou mírou např. SIS1 skóru. Nevíme, zda dochází u těchto žen přímo k poklesu – to by odhalila jiná analýza. Své interpretace pak také často prezentuje jako fakta, nikoliv jako potenciální možná vysvětlení. Zkrátka styl psaní je třeba lehce poupravit. Tím ovšem nechci říci, že je diskuse je nekvalitní – naopak, objevuje se v ní řada kvalitních a inovativních interpretací, autorka upozorňuje na limity, atd.

Konkrétní otázky k obhajobě nemám – myslím, že bude dostatečnou výzvou přednést komisi srozumitelně to nejdůležitější, co lze z nepřeborného množství výsledků nyní vyvodit.

Na závěr chci ještě jednou poznamenat, že zadání celého projektu je úkol nelehký, ženská sexualita je silně kontextově podmíněná, a velmi těžko se měří - již řada výzkumníků si na podobných projektech tzv. „vylámala zuby“. Pevně doufám (a tato práce tomu napovídá), že L. Krejčová díky inovativnímu přístupu a teoreticky podloženému vývoji kvalitních stimulů tento úkol zvládne a celý projekt dotáhne do zdárného konce.

Je tedy evidentní, že předkládanou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **výborně** i s imaginární hvězdičkou.

V Praze dne 17.9. 2014

Mgr. Kateřina Klapilová, PhD.